

توانمندی های اقتصادی

قزاقستان

مجتبی سوری، مدیریت امور مالی

قزاقستان (به قزاقی: Қазақстан، به روسی: Казакстан) این کشور در آسیای میانه قرار دارد و پایتخت آن آستانه است. وسعت قزاقستان ۲۷۱۷۳۰۰ کیلومتر مربع و جمعیت آن در سال ۲۰۰۵ میلادی ۱۵۱۰۰۵۰۰ نفر تخمین زده شده است.

تاریخچه

پیشینه و قدمت این کشور بر اساس آثار تاریخی آن به اوایل قرن هشتم قبل از میلاد بازمی گردد. در قرن سیزدهم، این منطقه توسط چنگیزخان مغول تصرف شد. پس از مرگ او، این امپراتوری بین فرزندان او قسمت شد و قزاقستان کنونی به چاگادای، پسر چنگیزخان رسید. ولی قسمت غربی و بیشتر قسمت های شمالی به گنقیز، نوه چنگیزخان رسید.

شکل سیاست در قزاقستان از نوع ریاست جمهوری است و رئیس جمهور در راس کشور و دولت قرار دارد. قدرت اجرایی در اختیار دولت و قدرت قانونی در اختیار دولت و پارلمان می باشد. در حال حاضر، رئیس جمهور این کشور نورسلطان نظربایف است که در ۴ دسامبر ۲۰۰۵ میلادی انتخاب شد.

جغرافیا

جمهوری قزاقستان کشوری است که بخش بزرگی از آسیای میانه و شمالی را به خود اختصاص داده است. این کشور نهمین کشور بزرگ جهان به شمار می آید، و از اروپای غربی بزرگتر است. قزاقستان هم مرز کشورهای روسیه، قرقیزستان، ترکمنستان، ازبکستان، چین و دریای

خزر است.

با وجود وسعت این کشور، بیشتر آن از نوع کویری و استپ است و پراکندگی جمعیت آن تنها ۶ نفر در هر کیلومتر مربع است. میزان جمعیت که در سال ۱۹۸۹ بیش از ۱۶ میلیون نفر بود، پس از استقلال قزاقستان و مهاجرت های زیاد به کشورهای دیگر به ۱۵ میلیون نفر در سال ۲۰۰۶ تقلیل یافت. این کشور در زمان شوروی یکی از جمهوری های اتحاد شوروی بود، و هم اکنون یکی از اعضای کشورهای مستقل همسود است.

فرهنگ

زبان قزاقی زبانی است از زبان های ترکی تبار که خود زیرشاخه از زبان های اورال-آلتای هستند. قبلاً این سرزمین همراه با مناطقی از قرقیزستان، ترکمنستان و ازبکستان به ترکستان معروف بود.

شهرها

شهرهای بزرگ آن به ترتیب آلماتا (آلماتی) با حدود ۷۵ میلیون نفر، آستانه (آستانا) و کارگاندا با حدود ۷۰۰ هزار نفر هستند. از شهرهای دیگر قزاقستان می توان آرتائو، آکتائو، چیمکند (شیمکنت)، پاولودار، پتروپاولسک و اوست کامنگورسک را نام برد.

صنعت

کشف و استخراج نفت در مناطق غربی در کنار دریای خزر، این کشور را جزو کشورهایی با درصد رشد بالا در میان جمهوری های اتحاد شوروی سابق قرار داده است.

◆ جمهوری
قزاقستان کشوری
است که بخش
بزرگی از آسیای
میانه و شمالی را به
خود اختصاص
داده است

توسعه سادرا

سال یازدهم - شماره ۷۳

مرداد ۱۳۸۷

صنعت فضایی

پایگاه فضایی بایکونور در کشور قزاقستان قرار دارد و قدیمی ترین پایگاه فضایی جهان است. یوری گاگارین نخستین انسان فضا نورد از این پایگاه به فضا سفر کرد. این پایگاه در دوران شوروی سابق و به خاطر موقعیت جغرافیایی مناسب در جمهوری قزاقستان ساخته شد. پس از فروپاشی شوروی، کشور روسیه این پایگاه را تا سال ۲۰۰۵ از قزاقستان اجاره کرده است.

آستانه (Actaha) پایتخت کشور قزاقستان است. آستانه نامی پارسی است که به تازگی به جای نام پیشین این شهر گذارده شده. این واژه در زبان قزاقی در قدیم معنای آستانه خیمه پادشاه و بعداً معنای پایتخت را گرفته است.

شهر آستانه شهری است نوساز و زیبا که به دلایل امنیتی در مرکز قزاقستان بنا شده و در سال ۱۹۹۸ میلادی به جای آلماتی به عنوان پایتخت قزاقستان معرفی شده است. چون شهر آلماتی به مرزهای سه کشور همجوار آن بسیار نزدیک است. لازم بتذکر است که این شهر بدلیل موقعیت جغرافیایی یکی از شهرهای سرد دنیا بشمار می آید، بصورتی که در زمستان درجه برودت هوا در بعضی از روزها به منهای ۴۰ درجه سانتیگراد می رسد.

تعطیلات رسمی کشور قزاقستان در سال ۲۰۰۸

تاریخ	مناسبت
January-۱	سال نو
March-۸	روز زن
March-۲۲	نوروز
May-۱	روز وحدت مردم قزاقستان
May-۹	روز پیروزی
August-۲۴	روز پرچم ملی
August-۳۰	روز مشروطه
October-۲۵	روز جمهوری
December-۱۶	روز استقلال

سرمایه گذاری در قزاقستان

در ژوئن ۱۹۹۷ دولت فقط در شش بانک سهام بود (در مقایسه با ۶۴ بانک در اوایل ۱۹۹۵). اکثر بانک ها تحت بهره برداری به نفع خود هستند. فقط هشت بانک با سرمایه پرداخت شده بیشتر از ۵ میلیون دلار وجود دارد، ۴۰ بانک حداقل ۵۱ میلیون دلار و ۵۰ بانک کوچک هر کدام کمتر از ۱ میلیون دلار دارایی دارند.

بانکداری بیشتر از هر منطقه دیگری در آلماتی تمرکز یافته است. نزدیک به ۹۵ درصد دارایی های سیستم بانکی در بانک های آلماتی نگهداری می شود. به علت دشواری شرایط ذخیره (به علت کمی عرضه پول) تعداد بانک های قزاقستان از بیش از ۲۰۰ بانک در سال ۱۹۹۵ به کمتر از نصف در ژوئن ۱۹۹۷ کاهش یافت. توسعه بازار سهام (مبادله سهام در قزاقستان فقط از ۱۹۹۳ انجام می شود) و فشار رقابتی تر برای افزایش سرمایه همراه با سخت تر شدن شرایط سرمایه به وسیله بانک ملی قزاقستان به کنترل موثرتر و اداره یکپارچه و بهتر منجر شد.

سرمایه گذاران خارجی با مردم قزاقستان یکسان هستند، اما در مجموع سهم سرمایه سیستم بانکی قزاقستان نباید بیشتر از ۲۵ درصد (شامل سرمایه گذاری های سودآور) باشد، مگر اینکه بانک ملی اجازه دهد این محدودیت برداشته شود. اگر یک بانک شعبه فرعی از بانک های دیگر نباشد هیچ شخصی نمی تواند بیشتر از ۲۵ درصد از سهام آن را بدون مجوز مخصوص NBK داشته باشد.

هنوز جریان آزاد منابع مالی در قزاقستان وجود ندارد. فقط تعداد کمی از شرکت ها به مبادله سهام دسترسی دارند. اکثر شرکت های خصوصی قزاقستان از وام گرفتن اجتناب می کنند، چون نرخ های بهره اسمی در این کشور بالا است و در مورد اثر تورم روی هزینه ها و درآمدها ثابت وجود ندارد. در قزاقستان اکثر سرمایه گذاری ها در بخش خصوصی، تامین مالی شده از سود مستقیم نشده یا از منابع به دست آمده از خارج از قزاقستان به وسیله شرکت مادر هستند.

در سال ۱۹۹۶، NBK نمودار حساب های خود را که با

استانداردهای بین‌المللی تطبیق داشت و با همکاری IMF آماده شده بود. ارایه داد. در آوریل ۱۹۹۷ این استاندارد حسابداری جدید در بعضی بانک‌های قزاقستان اعمال شد و از سال ۲۰۰۰ همه بانک‌ها این استاندارد حسابداری جدید را به کار بردند.

سیاست‌های تبدیل ارز و انتقال آن به خارج از کشور

در فوریه ۱۹۹۶ بانک ملی به علت رشد ذخایر پولی و تثبیت تنگه، تبدیل پذیری پول را مجاز دانسته است. در ژوئیه ۱۹۹۶، IMF درخواست قزاقستان برای تطبیق ۸ ماده از مفاد موافقتنامه IMF را پذیرفت؛ مشروط بر اینکه این جمهوری معاملات حساب‌های پولی از قبیل تبدیل پول یا بازگرداندن سودهای سرمایه‌گذاری (به وطن) را محدود نکند.

انتقال پول مربوط به به سرمایه‌گذاری‌ها، چه در داخل و چه در خارج از کشور می‌تواند بدون محدودیت انجام گیرد. برای مثال سرمایه‌گذاران خارجی اجازه دارند دیون خود را شامل پرداخت دستمزد به کارگران مقیم یا غیرمقیم با پول خارجی پرداخت کنند به علاوه، سرمایه‌گذاران خارجی می‌توانند تنگه‌های به دست آمده در داخل قزاقستان را تبدیل به ارز کنند و به وطن خود بازگردانند. هر چند در عمل نرخ تبدیل تنگه به طبیعت ابتدایی نرخ برابری پول قزاقستان محدود شده است.

ماده ۱۰ از قانون سرمایه‌گذاری خارجی قید کرده است که سرمایه‌گذاران خارجی می‌توانند در هر بانکی در قزاقستان حساب‌های پولی خارجی بازکنند. افراد غیرمقیم می‌توانند حساب‌های نوع I برای فعالیت‌های سرمایه‌گذاری اجرایی در قزاقستان باز کنند. معاملات از طریق این نوع حساب‌های با فعالیت‌های خصوصی‌سازی که می‌تواند از طریق هر شخصیت قانون (حقوقی) غیرمقیم انجام بگیرد (به جز اشخاص حقوقی که مالک سهام بیش از ۲۵ درصد سرمایه امتیاز هستند) ارتباط دارد. معاملات مرتبط با سایر انواع دیگر سرمایه‌گذاری می‌تواند از حساب‌های نوع I به وسیله افراد غیرمقیم، شامل افرادی که مجوز فعالیت اقتصادی کشور خود را ندارند، انجام گیرد.

چگونگی حل اختلافات طرفین

در چند سال اخیر، اختلافات متعددی در امر سرمایه‌گذاری شرکت‌های خارجی وجود داشته است. این درگیری از شرایط جداگانه و مستقلی سرچشمه می‌گیرند. تمام آنها شامل عدم پرداخت قسمتی از موجودی‌های دولتی قزاقستان می‌شوند. این درگیری‌های سرمایه‌گذاری شامل چندین میلیون دلار می‌شود.

قانون سرمایه‌گذاری خارجی سعی دارد. به داوری بین‌المللی دسترسی پیدا کند تا موفق به حل و فصل اختلافات نشأت گرفته در رابطه با سرمایه‌گذاری خارجی یا فعالیت‌های مرتبط با آن در مورد انواع معینی از سرمایه‌گذاران خارجی شود. متأسفانه جمع‌بندی

مقررات مرتبط با قانون سرمایه‌گذاری خارجی که به طور کاملاً روشنی تصریح نکرده است که آیا سرمایه‌گذاران خارجی که در یک منازعه سرمایه‌گذاری با دولت قزاقستان درگیر شده‌اند دارای حقی برای رجوع به حکمیت بین‌المللی هستند یا خیر. با این همه، شرکت‌های مشترک با خارجی‌ان که در قزاقستان استقرار یافته‌اند. دستیابی‌شان را به حکمیت بین‌المللی در چندین درگیری انکار کرده‌اند؛ چرا که این شرکت‌ها از لحاظ قانون سرمایه‌گذاری خارجی تحت عنوان سرمایه‌گذاری خارجی محسوب نمی‌شوند.

قزاقستان دارای یک کمیسیون ورشکستگی است، اما این کمیسیون فاقد تجربه کافی می‌باشد. قانون ورشکستگی که گاه تنها در مورد شرکت‌های کوچک و متوسط اعمال شده است. در ژوئن ۱۹۹۷ قزاقستان قانون ورشکستگی کشور خود را مورد تجدید نظر قرار داده، خصوصاً رویه‌های ورشکستگی را با جزئیات بیشتری توصیف کرده است. این سیاست‌های جدید حیات ورشکستگی را توسعه و افزایش خواهد داد.

تامین مالی موجود در قزاقستان و شیوه‌های پرداخت

کم سرمایه بودن بانک‌های قزاقستان به این معنی است که آنها نمی‌توانند پروژه‌های بزرگ را تامین مالی کنند.

در ژانویه ۱۹۹۷، نرخ‌های تامین مالی مجدد رسمی بانک ملی قزاقستان ۲۴ درصد بود که نسبت به ۳۰ درصد سال ۱۹۹۴ رقم پایینی را نشان می‌دهد.

قرض‌هایی که بر پایه تنگه انجام می‌شود دارای نرخ بهره بسیار بالایی است که ۲۰ درصد بالاتر از نرخ‌های تامین مالی می‌باشد. این نرخ‌های بالا یا به سبب نرخ تورم بالاست و یا به علت این است که بانک‌های قزاقستان می‌خواهند ضررهای ناشی از سوخت شدن پولی قبلی خود را جبران کنند.

در کوشش جهت باقی ماندن در سیستم اعتباردهی بین‌المللی، دولت قزاقستان در سال ۱۹۹۵، ۸۷ میلیون دلار در وجه اعتباردهندگان خارجی پرداخت کرد.

ضمن آنکه واردکنندگان به قزاقستان قبل از اینکه اعتبارات اسنادی خود را تنظیم کنند باید از کافی بودن سپرده‌های خود برای پوشانیدن پرداخت‌هایشان اطمینان حاصل کنند.

شرکت‌های محلی از یک یا چند بانک تجاری محلی برای گرفتن LC استفاده می‌کنند که در بیشتر موارد با سیستم بانکداری و قوانین بانکداری قزاقستان مطابق است. این بانک‌ها باید با بانک‌های پیشرفته غربی و خارجی نیز منطبق باشند. توصیه می‌شود شرکت‌های ایرانی قبل از اینکه کالاهای خود را به آن کشور حمل کنند، پرداخت‌ها و LC‌ها را تایید و تصدیق کنند.

بیشتر بانک‌های قزاقستان در کار کردن با اعتبارات اسنادی نسبتاً کم تجربه هستند. در بعضی موارد بسیاری از شرکت‌های قزاقستانی نیز در کار کردن با اعتبارات اسنادی دچار مشکل بودند.

عمده ترین شاخص های کلان اقتصادی قزاقستان در سال ۲۰۰۷

مقدار	شرح
۶۰٫۰۳	تولید ناخالص داخلی (میلیارد دلار)
۹٫۵	نرخ رشد تولید ناخالص داخلی (درصد)
۲٫۳۷	حجم سرمایه گذاری مستقیم خارجی سال ۲۰۰۶ (میلیارد دلار)
۴۴٫۸۸	صادرات به جهان (میلیارد دلار)
۲۹٫۹۱	واردات از جهان (میلیارد دلار)
۹۲٫۰۸	بدهی خارجی (میلیارد دلار)
۳۷۹۰	درآمد سرانه در سال ۲۰۰۶ (دلار)
۱۹٫۲۵	ذخایر ارزی و طلا (میلیارد دلار)
۷٫۱	نرخ بیکاری (درصد)
۹٫۵	نرخ تورم (درصد)
ادلار = ۱۳۲٫۵۵ تنگه	نرخ پول برابری آن با یک دلار

اقتصاد قزاقستان:

قزاقستان طی سال های ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۴ با یک رکود اقتصادی مواجه شد و در سال های ۱۹۹۵ تا ۱۹۹۷ برنامه های اقتصادی دولت به سمت اصلاحات و خصوصی سازی جهت گیری شد.

بدلیل رونق بخش های انرژی، سرمایه گذاری خارجی و کشاورزی در قزاقستان طی سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ از رشد خوبی برخوردار بوده است.

قزاقستان از حیث جذب سرمایه گذاری خارجی جزء ۲۰ کشور اول دنیا به شمار می آید این کشور از سال ۱۹۹۳ تا کنون حدود ۴۰ میلیارد دلار سرمایه گذاری خارجی در قزاقستان جذب کرده است. مهمترین سرمایه گذاران در قزاقستان را کشورهای آمریکا، ایتالیا، فرانسه، سوئیس، چین، روسیه و ژاپن شامل می شوند.

ساختار اقتصادی قزاقستان در سال ۲۰۰۷

درصد	شرح
۵٫۷	کشاورزی
۳۹٫۵	صنعت
۵۴٫۸	خدمات

نیروی کار در بخش های اقتصادی سال ۲۰۰۷

درصد	شرح
۵۰	خدمات
۳۰	صنعت
۲۰	کشاورزی

وضعیت نیروی کار در قزاقستان در سال ۲۰۰۷ معادل ۸۱۶ میلیون نفر بوده است.

قزاقستان از لحاظ تولیدات صنعتی در میان کشورهای مسلمان آسیای مرکزی و قفقاز از مقام اول را برخوردار است.

حدود ۲۵٪ اورانیوم جهان در قزاقستان تولید و صادر می شود و حدود ۹۰٪ کروم و با داشتن ۲۰ معدن ذغال سنگ، ۵۰٪ ذغال سنگ جماهیر شوروی سابق را تامین می کرده و مقدار زیادی از ذغال سنگ را به کشورهای نظیر ترکمنستان، ازبکستان، قرقیزستان، تاجیکستان، اکرین و روسیه صادر نموده است.